

การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิทยานิพนธ์
ของ
ไพศาล ทองเนื้อแปด

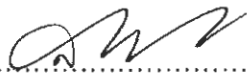
เสนอต่อสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2547

ISBN 974-429-141-9

ลิขสิทธิ์เป็นของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ข้อวิพากษ์นิพนธ์ การปฏิบัติการณ์เทศการศึกษ ตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โดย นายไพศาล ทองเนื้อเป็ด
สาขา การบริหารการศึกษา
คณะกรรมการควบคุม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร แมลงภู ประชานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกิจ สุวานิช กรรมการ

คณะกรรมการสอบวิพากษ์นิพนธ์

.....ประชานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร แมลงภู)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกิจ สุวานิช)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ อุดิต)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร.ชูชีพ เบี้ยคนอก)

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้รับวิพากษ์นิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.นุรพาทิศ หลอยสุวรรณ)

มีนาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร แผลงภู่ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกิจ สุวานิช กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่ต้นจนวิทยานิพนธ์สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.เกียรติ ศรีวิเชียร นางกัลยา สุวรรณรอด นายอินขง ราชวงษ์ นายรุ่งโรจน์ มีคุณ และนายสมนึก อ่อนจิระ ในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม ได้ให้คำแนะนำตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้มีความครอบคลุม เรื่องที่จะศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุหงา วัฒนะ ดร.เกียรติ ศรีวิเชียร ดร.นิป เอมรัฐ ดร.ชิดชัย สนั่นเสียง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชา ทรวงแสง ดร.บุรพาทิศ พลอยสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ อุลิต ท้อบรม สั่งสอนตามหลักสูตร และให้คำปรึกษา แนะนำ ข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พระนครศรีอยุธยาได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบสอบถามด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อไย คุณแม่สำรวล หิรัญเข้ม คุณจิรวรรณ ทองเนื้อแปด ญาติพี่น้อง และเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท รุ่น 3 ที่เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมาจน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

ไพศาล ทองเนื้อแปด

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	คำถามการวิจัยหรือประเด็นการวิจัย.....	4
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
	ความสำคัญของการศึกษาวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	กรอบความคิดในการวิจัย.....	9
	สมมติฐานของการวิจัย.....	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	การนิเทศการศึกษา.....	11
	ความหมายของการนิเทศ.....	11
	ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	13
	ความจำเป็นในการนิเทศ.....	15
	หลักในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	17
	กระบวนการนิเทศการศึกษา.....	19
	ผู้นิเทศและบทบาทของผู้นิเทศภายใน โรงเรียน.....	22
	ผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	22
	บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	23
	การจัดกิจกรรมการนิเทศภายใน โรงเรียน.....	26
	แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	27
	การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	27
	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม.....	30
	การจัดกระบวนการเรียนรู้.....	32
	การจัดแหล่งการเรียนรู้.....	34
	การวัดและประเมินผลการศึกษา.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	39
	ความมุ่งหมายของหลักสูตรทุกระดับ.....	42
	การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน.....	44
	การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน.....	46
	การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ	
	การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	49
	การนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	49
	การนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม.....	50
	การนิเทศการจัดการกระบวนการเรียนรู้.....	51
	การนิเทศการจัดแหล่งเรียนรู้.....	53
	การนิเทศการวัดและประเมินผล.....	53
	การนิเทศการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	54
	การนิเทศความมุ่งหมายของหลักสูตรทุกระดับ.....	56
	การนิเทศการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน.....	57
	การนิเทศการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน.....	58
	เกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนคุณภาพแกนนำกลุ่ม โรงเรียนด้านหลักสูตร	
	สถานศึกษา.....	59
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
	งานวิจัยในประเทศ.....	61
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	68
	สรุป แนวคิด หลักการ และทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำไปสู่	
	การกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา.....	69
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	72
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ) การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	78
ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติการนิเทศ การศึกษาตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	81
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาตามแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	100
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	116
สมมุติฐานของการวิจัย.....	116
วิธีดำเนินการวิจัย.....	116
สรุปผลการวิจัย.....	118
อภิปรายผล.....	119
ข้อเสนอแนะ.....	129
บรรณานุกรม.....	131
ภาคผนวก.....	143
ภาคผนวก ก เกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนแกนนำ.....	144
ภาคผนวก ข ราชชื่อและหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ.....	151
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	154
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	157

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ประวัติผู้วิจัย.....	163
บทคัดย่อ.....	164

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แผนภูมิแสดงรายชื่อโรงเรียนแกนนำ.....	60
2 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	74
3 จำนวนร้อยละของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำแนกตามตำแหน่ง.....	79
4 จำนวนร้อยละของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำแนกตามสถานภาพของโรงเรียน.....	80
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติกรนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวม และ แยกเป็นรายด้าน.....	81
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัด การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	82
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัด การเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม.....	84
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัด กระบวนการเรียนรู้.....	86
9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดแหล่ง เรียนรู้.....	88
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการวัดและ ประเมินผลการศึกษา.....	90
11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัด หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	92

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรณิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความมุ่งหมาย ของหลักสูตรทุกระดับ.....	94
13	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรณิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชน.....	96
14	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรณิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนการสอน.....	98
15	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรณิเทศของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม และแยกเป็นรายค้ำ.....	100
16	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรณิเทศของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้าน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	102
17	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรณิเทศของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้าน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม.....	104
18	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรณิเทศของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้าน การจัดการกระบวนการเรียนรู้.....	106
19	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรณิเทศของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้าน การจัดแหล่งเรียนรู้.....	107
20	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติกรณิเทศของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้าน การวัดและประเมินผลการศึกษา.....	108

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติการณ์พิเศษของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 110
22	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติการณ์พิเศษของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตรทุกระดับ..... 111
23	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติการณ์พิเศษของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน..... 112
24	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติการณ์พิเศษของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน..... 114

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการนิเทศการศึกษา.....	21